

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 14Csp/71/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119205629
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119205629.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Eduardom Valenčinom v právnej veci žalobcu: Q. J., V.. XX.X.XXXX, P. R. Č. XX, XXX XX Y., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpený: AK Antol, s.r.o., Hviezdoslavova 546/14, 902 01 Pezinok, IČO: 47 257 024 v konaní o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.091,17 EUR, takto

rozhodol:

- I. žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 50 EUR, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku,
- II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietajú,
- III. priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100% z prisúdenej istiny s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

odôvodnenie:

1. Žalobou súdu doručenu dňa 20.03.2019 navrhol žalobca, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 1.091,17 EUR z titulu primeraného finančného zadostučinenia a nahradiť trovy konania. V rámci žaloby uviedol, že v konaní vedenom tunajším súdom pod sp. zn. 11C/115/2016 bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný v konaní o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru o určenie neprijateľných zmluvných podmienok. Rozsudok súdu prvého stupňa v tejto veci bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/228/2016 zo dňa 07.11.2017. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie, okrem iného uviedol:

„Napriek záveru súdu o tom, že v predmetnej zmluve bola zachovaná jej povinná náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z.z. súd dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a to pre nesplnenie náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ citovaného zákona a to neuvedením predpokladov použitých na výpočet RPMN. Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“) je jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti, či nevýhodnosti úveru. Zákonodarcu v záujme poskytnutia ochrany slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom právnom vzťahu, teda spotrebiteľovi, stanovil prísne obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sprísnil aj tým, že pri údají o RPMN sa podľa vyššie citovanej právnej úpravy musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet. Je pritom nepochybné, že v zmluve spomínaný údaj chýba, napriek tomu, že je uvedená hodnota RPMN, čo však v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nepostačuje. Žalovaný síce žiadal o odročenie pojednávania tvrdiac, že tieto predpoklady by mali byť uvedené vo VOP žalovaného, súd však tomuto návrhu nevyhovel. V spotrebiteľských veciach totiž súd ex offio skúma, či zmluva o spotrebiteľskom úvere má všetky povinné náležitosti, ktorých absencia spôsobuje záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Takýto postup súdu vyplýva z ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa citovaného ustanovenia orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie

nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V danom prípade napadnuté zmluvné podmienky jednoznačne nie sú vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nepredstavujú ani hlavný predmet zmluvy a ani netýkajú sa primeranosti ceny. Keďže sú súčasťou obchodných podmienok žalovaného, ktoré sú vopred stanovené, rozhodne nie sú individuálne vyjednané medzi účastníkmi. Úspešnosť žaloby tak závisela na posúdení toho, či v nich ide o hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Sporné zmluvné podmienky podľa súdu nie sú formulované určito a zrozumiteľne, ostáva totiž len na posúdení banky, ktoré zmeny ovplyvňujúce bonitu žalobcu považuje za relevantné, ktoré by mal žalobca oznámiť. Navyše samotný vznik nejakej skutočnosti ohrozujúcej pohľadávku banky neznamená, že žalobca by sa nedokázal s ňou vypořadávať. Zanedbateľné nie je ani to, že súd postráda praktický význam splnenia tejto povinnosti, ktorá nemôže ovplyvniť už daný záväzok žalobcu vyplývajúci zo zmluvy. Nemožno súhlasiť s tým, žeby sporné zmluvné podmienky boli v súlade so zákonom č.483/2001 Z.z. o bankách, uvedený zákon vo vzťahu k fyzickej osobe, čo nepochybne je aj spotrebiteľ, žiadne podobné povinnosti neukladá. Preverovanie bonity spotrebiteľa sa vyžaduje pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo upravuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 7 ods. 1 alebo § 11 ods. 2.

Nemá teda žiadne právne a ani faktické opodstatnenie preskúmať bonitu spotrebiteľa po uzavretí úverovej zmluvy a ponechať aktivitu na spotrebiteľa a ešte s neurčitými podmienkami, keď nie je konkretizované, čo spotrebiteľ by mal hlásiť. Problém je teda v tom, že napadnuté zmluvné podmienky upravujú povinnosť pre spotrebiteľa nie dostatočne určito, čo by znamenalo, že bolo by len na posúdení banky, čo podľa jej názoru mal jej spotrebiteľ nahlásiť. Argumentácia, že záujmom banky pri dodržaní týchto zmluvných podmienok je pomôcť klientovi a v prípade jeho finančných problémov dohodnúť si iný splátkový kalendár, je pochybná. Z obsahu týchto zmluvných ustanovení jasne vyplýva, že ich účelom nie je pomoc klientovi, ale práve opačne zdôrazňuje jeho záväzok na náhradu škody v prípade ich porušenia. Tieto ustanovenia teda slúžia výlučne záujmom banky. Právny zástupca žalovaného praktický význam daných zmluvných podmienok vysvetlil aj tým, že ak by klient oznámil súdne a exekučné konanie, mohla by banka svoju pohľadávku prihlásiť do dražby. V tomto prípade však súd nevidí dôvod pre oznámenie súdnych, či iných konaní, pretože tie nemajú súvislosť s tým, či banka prihlási svoju pohľadávku do dražby a ak len to malo byť účelom zmluvných podmienok, žalovaný ich mal naformulovať inak. Súd sa preto stotožnil s názorom žalobcu o tom, že tieto zmluvné podmienky predstavujú hrubý nepomer v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a preto žalobe vyhovel aj v tejto časti.“

Žalobca poukázal na to, že ako spotrebiteľ si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho spotrebiteľských práv, pričom primerané finančné zadostučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy, zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Poukázal na to, že primerané finančné zadostučinenie požaduje vo výške 1.091,17 EUR, čo zodpovedá rozdielu celkovej čiastky, ktorú mal zaplatiť, t.j. 3.091,17 EUR a výšky poskytnutého úveru 2.000 EUR.

2. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia zo dňa 03.05.2019 k žalobe, okrem iného uviedol, že žalobca doposiaľ z titulu predmetného úveru nezaplatil žiadnu sumu, pričom žalovaný považuje uplatnenie tohto nároku za zjavné zneužitie práva, ktorému by nemala byť poskytnutá ochrana. Zároveň v súvislosti s pôvodným konaním poukázal na rozdielnu prax súdov týkajúcu sa splnenie náležitostí predpokladov použitých pre výpočet RPMN a vyjadril nesúhlas s právnymi závermi uvedenými v rozsudku OS PO sp. zn. 11C/115/2016. V súvislosti s uplatneným nárokom zároveň poukázal na to, že výška primeraného finančného zadostučinenia má byť primeraná v závislosti od konkrétnych podmienok každého jednotlivého prípadu, a to jednak z objektívneho hľadiska, čo predstavuje závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, ako aj subjektívneho hľadiska, čo predstavuje mieru zavinenia subjektu, motív konania, okolnosti ako k protiprávnemu konaniu došlo a správanie sa škodcu vo vzťahu k upozorneniam a k požiadavkám poškodeného. S poukazom na uvedené má žalovaný za to, že žalobca nepreukázal dôvodnosť výšky uplatneného nároku ani subjektívnymi ani objektívnymi hľadiskami, preto považuje celý nárok za neoprávnený a žiada žalobu zamietnuť.

3. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len "združenie") a označovanie výrobkov cenami.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. V tomto ohľade súd odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého okrem iného vyplýva, že jediným predpokladom pre priznanie takéhoto nároku je, že spotrebiteľ sa na súde úspešne domohol svojich práv a nie je potrebné preukazovať, že spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, teda žalobca v danom prípade nemusí preukazovať existenciu a výšku vzniknutej ujmy.

5. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje.

6. V prejednáwanej veci mal súd za nepochybne preukázané, že v pôvodnom konaní sp. zn. 11C/115/2016 bolo preukázané porušenie práv žalobcu ako spotrebiteľa z dôvodu určenia úveru za bezúročný a bezpoplatkový a určenia neprijateľných zmluvných podmienok, preto je naplnený vyššie uvedený zákonný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadostučinenie, a to, že boli porušené práva žalobcu ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov.

7. Pokiaľ ide o výšku finančného zadostučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení súd vychádzal z toho, že finančné zadostučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadostučinenie nemožno vnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadostučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu súd považuje výšku priznaného finančného zadostučinenia za primeranú s tým, že priznaním tejto sumy bude podľa názoru súdu naplnený aj účel predmetného ustanovenia z hľadiska odškodnenia žalobkyne z titulu jej zadostučinenia a zároveň je naplnená aj jeho výchovná funkcia tým, že priznanie takéhoto nároku bude na žalovaného vyplývať tak, aby v budúcnosti nekomponoval do zmlúv neprijateľné zmluvné podmienky a uvádzal v nich jasne všetky obligatórne zákonné náležitosti. Súd ale z hľadiska výšky nároku považoval za podstatnú skutočnosť, že z vykonaného dokazovania vyplynulo to, že žalobca žalovanému doposiaľ nezaplátil žiadnu sumu, teda ani nevrátil istinu úveru a aj keď súd v pôvodnom konaní konštatoval, že úver je bezúročný a bez poplatkov, resp. určil dve neprijateľné zmluvné podmienky, tak za týchto okolností priznal žalobcovi iba sumu 50 EUR, hlavne s ohľadom na už spomínanú skutočnosť, ktorú žalobca

ani nerozporoval, a teda, že doposiaľ nezaplatil žalovanému z titulu predmetného úveru žiadnu sumu. Vzhľadom na uvedené preto súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

8. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

9. O trovách konania súd rozhodol na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom z ich výkladu a praxe súdov je zrejmé, že pokiaľ rozhodnutie o uplatnenom nároku závisí od úvahy súdu, tak ako to bolo v tomto prípade, je namieste priznať nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).